gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Hardinxveld-Giessendam

Perspectiefnota 2022-2025

B&W vergadering 25 mei 2021, Raadsvergadering 8 juli 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding....5
2. Algemeen beleidsperspectief....7
3. Beleidsperspectief per onderdeel van het collegeprogramma....9
3.1 Collegeprogramma onderdeel 1 - een sociale gemeente en betrokken gemeenschap....9
3.2 Collegeprogramma onderdeel 2 - een ondernemende en bereikbare gemeente....11
3.3 Collegeprogramma onderdeel 3 - een prettige woon- en leefomgeving....13
3.4 Collegeprogramma onderdeel 4 - bestuur, dienstverlening en bedrijfsvoering....17
4. Financieel perspectief....19
4.1 Gecomprimeerd overzicht....19
4.2 Financiële uitgangspunten....20
4.3 Ontwikkelingen gemeentefonds....21
5. Risicoparagraaf....22
6. Toekomstige ontwikkelingen....27
Bijlage 1 Begrotingspositie....28
Bijlage 2 Financieel overzicht per programma....29
Bijlage 3 Toelichting loon- en prijsstijgingen....49
Bijlage 4 Investeringsoverzicht 2021-2025....50
Bijlage 5 Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning....52

1. Inleiding

Op 4 juli 2018 is het college van burgemeester en wethouders, bestaande uit T@B, SGP en CU, benoemd door de gemeenteraad. De voornemens uit het coalitieakkoord zijn vertaald in het collegeprogramma 2018-2022 "Met en voor elkaar aan de slag", waarin ook de financiële doorvertaling een plaats heeft gekregen. Het collegeprogramma is het uitgangspunt voor voorstellen, besluiten en uitvoering in de komende periode en vormt daarmee het fundament voor de perspectiefnota.

De perspectiefnota 2022-2025 presenteert een beleidsperspectief en het financiële beeld voor 2022 en de volgende jaren. Ook worden de afwijkingen over het lopende begrotingsjaar in de perspectiefnota opgenomen. Hiervan worden de structurele effecten meegenomen in het perspectief van de meerjarenbegroting 2022 - 2025. Op deze manier ontstaat een verbinding tussen de terugblik en de vooruitblik.

De perspectiefnota vormt de basis voor het samenstellen van de programmabegroting 2022 – 2025. Het zwaartepunt van de nota ligt bij de beleidsinhoudelijke voorstellen aangevuld met een financiële onderbouwing.

Leeswijzer
Deze perspectiefnota start met een beleidsperspectief in algemene zin dat georiënteerd is op het continueren van eerder ingezette beleidsopgaven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op het beleidsperspectief per programma. De perspectiefnota is, net als het collegeprogramma 2018-2022, verdeeld in de hierin genoemde vier programma's te weten:

- *Collegeprogramma 1 - een sociale gemeente en betrokken gemeenschap.*
  In dit programma zijn alle beleidsvoornemens opgenomen op het gebied van het sociaal domein, de inzet van ons sociaal team en de uitvoering van de Maatschappelijke Agenda (MAG).
- *Collegeprogramma 2 - een ondernemende en bereikbare gemeente*.
  Hier staan alle beleidsvoornemens opgenomen op het gebied van de projecten die in uitvoering komen of worden voorbereid op het gebied van vestigingsklimaat en verkeer & vervoer. Ook de voornemens in de samenwerking met ondernemers in onze samenleving worden beschreven.
- *Collegeprogramma 3 - een prettige woon- en leefomgeving.*
  Hier gaat het om voornemens opgenomen op het gebied van wonen, de invoering van de Omgevingswet, (integrale) handhaving, sport, recreatie, duurzaamheid en een groene & schone gemeente.
- *Collegeprogramma 4 - bestuur, dienstverlening en bedrijfsvoering.*
  In dit programma zijn alle beleidsvoornemens opgenomen op het gebied van bestuur, dienstverlening, communicatie en bedrijfsvoering, zoals financiën, organisatieontwikkeling en informatisering.

Per onderdeel van het collegeprogramma wordt tevens de verbinding gemaakt met de bestaande indeling van de programmabegroting.

Hoofdstuk 4 toont het financieel perspectief op hoofdlijn in een gecomprimeerd overzicht. Daarnaast wordt ingegaan op de financiële uitgangspunten van de begroting 2022 – 2025 met aandacht voor de ontwikkelingen van het gemeentefonds. Hierbij is rekening gehouden met de septembercirculaire 2020, de meicirculaire 2021 is nog niet beschikbaar. De meicirculaire wordt gedurende het besluitvormingsproces afzonderlijk via het college aan de raad aangeboden inclusief de financiële effecten daarvan op het meerjarig perspectief.
Een toelichting op de onderwerpen per begrotingsprogramma is in bijlage 1 opgenomen.

Hoofdstuk 5 betreft de risicoparagraaf en de perspectiefnota wordt afgesloten met hoofdstuk 6 waarin wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen. Dit zijn ontwikkelingen die worden voorzien, maar waarvan nu nog onduidelijk is wat het effect zal zijn.

Er zijn vijf bijlagen:

1. Begrotingspositie
2. Financieel overzicht per programma
3. Toelichting loon- en prijsstijging
4. Investeringsoverzicht 2021-2025
5. Kasstroomoverzicht t.b.v. investeringsplanning

2. Algemeen beleidsperspectief

Beleidsperspectief in deze nota
De inzet voor de uitvoering van het collegeprogramma blijft onverminderd. Ook blijven we ons inzetten voor de onderwerpen uit het raadsprogramma:

- Invoering van de Omgevingswet;
- Duurzaamheid;
- Burgerparticipatie;
- Hardinxveld-Giessendam en de (bestuurlijke) omgeving

Invoering van de Omgevingswet: De Omgevingswet treedt op 1 januari 2022 in werking. De gemeente bereidt zich hierop voor. In deze perspectiefnota wordt hier zowel in het beleidsperspectief als in de risicoparagraaf aandacht aan besteed, vanwege de complexiteit en de mate van impact op de manier van werken in de organisatie en in samenwerking met partners en de samenleving.

Duurzaamheid: Hieronder vallen onder meer de uitvoering van het Energieakkoord Drechtsteden. We werken regionaal en lokaal aan een energieneutraal Drechtsteden in 2050 en een energieneutraal gebouwde omgeving in 2035. Thema's die in het raadsprogramma aan de orde komen zijn onder meer energiebesparing, de overgang naar duurzame energie, de voorbeeldfunctie van de gemeente, luchtkwaliteit, circulaire economie en klimaatadaptatie.

Burgerparticipatie: Participatie zowel vanuit de burger als vanuit de overheid is belangrijk. Door het op te stellen participatiebeleid worden er handvatten gegeven hoe daar zo goed als mogelijk invulling aan te geven. Dit geeft richting voor het realiseren van nieuwe verbindingen in de samenleving en het biedt kansen voor het in gezamenlijkheid tot mooie resultaten komen voor de samenleving. Dit raakt het hoe van werken in opgaven zoals de Omgevingswet, ruimtelijke projecten en duurzaamheid. In hoofdstuk 6 wordt hier nader op ingegaan.

Hardinxveld-Giessendam en de (bestuurlijke) omgeving: Omdat er veel (bestuurlijke) veranderingen om ons heen te zien zijn in Alblasserwaard, Hoeksche Waard en Land van Altena denken we na over onze positie in die (bestuurlijke) Omgeving. Dit ondersteunt het te voeren gesprek over het toekomstig bestuurlijk profiel van de gemeente Hardinxveld-Giessendam (zie hieronder).

Continuering van taken en ingezette beleidsopgaven
Wel is het zo dat onze inzet op inhoud onder druk is komen te staan. Vorig jaar bleek namelijk sprake te zijn van een disbalans tussen de opgaven en de organisatiecapaciteit. Aan de hand van een verandertraject wordt hier verandering in gebracht.

Uit het proces van de biedingen 2021-2022 is gebleken dat de organisatie nog tegen een aantal knelpunten aanloopt, omdat we ons in de eerste fase van dit veranderproces bevinden (zie informatienota "Tussentijdse rapportage aanbevelingen extern onderzoek").
Voor een aantal knelpunten wordt nu de verbinding gemaakt met deze perspectiefnota. Dat betreft onder andere de Omgevingswet, ondersteunen van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten, beleidsvraagstukken, ondernemersfonds, onderwijs en gezondheidsbeleid. Via een afzonderlijke informatienota wordt ingegaan op de andere knelpunten en de oplossingen die het college daarvoor heeft opgevoerd.

Gezien de huidige opgave om de balans te hervinden ligt de focus van het beleidsperspectief in deze nota op het continueren van taken en eerder ingezette beleidsopgaven. Daarnaast is een klein aantal nieuwe opgaven benoemd, vanwege noodzaak of kansen.

Gemeenteraadsverkiezingen in 2022 en toekomstig bestuurlijk gemeentelijk profiel
Volgend jaar zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Met de gemeenteraadsverkiezingen sluiten we de huidige bestuursperiode af en starten we met een nieuwe bestuursperiode. Voor de nieuwe bestuursperiode haken we aan op een gesprek over het toekomstig bestuurlijk profiel van de gemeente en over de positie en rol in de veranderende regio Drechtsteden en in relatie tot de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. In deze discussie is het van belang om het toekomstig profiel in samenhang te bezien met de taken, de beleidsambities en de rol als gemeente in de regio afgestemd op het financieel perspectief en de organisatiecapaciteit, zodat het ingezette verandertraject daarin gecontinueerd wordt.

3. Beleidsperspectief per onderdeel van het collegeprogramma

3.1 Collegeprogramma onderdeel 1 - een sociale gemeente en betrokken gemeenschap

"Hardinxveld-Giessendam is een sociale gemeente waarin mensen voor elkaar zorgen en waar oog is voor hen die dat niet zelf kunnen. De eigen kracht van de samenleving wordt daarmee zoveel als mogelijk gebruikt. Voor wie dat niet kan, is er een vangnet dat per persoon kan verschillen. Het uitgangspunt is dat niemand tussen wal en schip mag vallen. Wij zetten in op zorg voor hen die dat nodig hebben.

In dit deel van het collegeprogramma zijn alle beleidsvoornemens opgenomen op het gebied van het sociaal domein, de inzet van ons sociaal team en de uitvoering van de Maatschappelijke Agenda (MAG).

Voorjaarsnota 2021

Indexatie detacheringen moederorganisaties sociaal team
Programma 9 Zorg en Welzijn

Het budget komt onder druk te staan, omdat er nooit is geïndexeerd.

Middelen: € 20.000 structureel met ingang van 2021

Perspectiefnota 2022

Onderwijs extra personele capaciteit
Programma 9 Zorg en Welzijn

Voor het goed kunnen uitvoeren van de taken op het gebied van onderwijs ervaren we een knelpunt in personele zin. Hierdoor vindt stagnatie plaats in het ontwikkelen van (wettelijke) beleidsdocumenten, zoals handhavingsbeleid kinderopvang en onderwijsachterstandenbeleid. Om de kwaliteit van beleidsontwikkeling en uitvoering daarvan in de toekomst te verzekeren, is naast het op orde brengen van beleid extra structurele inzet (0,6 fte) voor onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzalen noodzakelijk.

Middelen: € 48.000 structureel met ingang van 2022

Gezondheidsbeleid extra personele capaciteit
Programma 9 Zorg en Welzijn

Op het gebied van gezondheidsbeleid constateren we een onbalans in de gewenste inzet ten opzichte van de taken en opgaven. Door de coronapandemie ervaren we nog eens extra druk op het gebied van gezondheid. Om de onbalans te herstellen zijn extra structurele middelen gewenst voor 0,6 fte.

Middelen: € 48.000 structureel met ingang van 2022

3.2 Collegeprogramma onderdeel 2 - een ondernemende en bereikbare gemeente

" Het bedrijfsleven en de bedrijvigheid in Hardinxveld-Giessendam maakt een groot onderdeel uit van onze gemeente. We zetten in op een snelle ontwikkeling van een bedrijventerrein in de punt van 't Oog. Ondersteunen initiatieven om het centrum levendig en aantrekkelijk te houden door samenwerking met betrokken ondernemers."

In dit deel van het collegeprogramma staan alle beleidsvoornemens opgenomen op het gebied van de projecten die in uitvoering komen of worden voorbereid op het gebied van vestigingsklimaat en verkeer & vervoer. Ook de voornemens in de samenwerking met ondernemers in onze samenleving worden beschreven.

Voorjaarsnota 2021

Pilot watertaxi
Programma 4 Verkeer en vervoer

Via de Regiodeal wordt een pilot watertaxi gestart waar gemeente Hardinxveld-Giessendam € 5.000 in bijdraagt. Daarnaast is ook een hogere bijdrage voor de veerdienst in verband met een bestuursopdracht van € 6.000 toegekend.

Middelen: € 11.000 incidenteel in 2021

Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022

Het opzetten van een ondernemersfonds
Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid

Het opzetten van een ondernemersfonds is een onderdeel dat voortkomt uit de Economische visie 2020-2024. Dit is een gezamenlijk initiatief met de beide ondernemersverenigingen. Om dit ondernemersfonds op te zetten is eenmalig extra inzet nodig.

Middelen: € 10.000 incidenteel in 2021
€ 10.000 incidenteel in 2022

Perspectiefnota 2022

MKB-katalysatorfonds
Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid

Bij de overgang naar Drechtsteden in 2018 zijn wij ook aangesloten bij het MKB-katalysatorfonds. Het fonds stimuleert innovatiekracht in de regio en geeft startende ondernemers een duwtje in de rug. De financiering van dit fonds maakt geen deel uit van onze reguliere bijdrage aan de groeiagenda. Via de perspectiefnota 2020-2023 waren er al financiële middelen beschikbaar gesteld voor dit fonds. Maar omdat de doorlooptijd langer duurt dan toen werd ingeschat, is een extra eenmalige financiële bijdrage nodig van € 10.000 in 2023.

Middelen: € 10.000 incidenteel in 2023

3.3 Collegeprogramma onderdeel 3 - een prettige woon- en leefomgeving

"In de regio Drechtsteden zijn afspraken gemaakt over het aantal te bouwen woningen in de komende jaren. Als regio bouwen we 10.000 woningen om de autonome groei op te vangen, zo ligt vast in de regionale Woonvisie. Hiermee spelen we in op veranderende samenstellingen van huishoudens. De regionale Groeiagenda heeft daar nog een extra ambitie van 15.000 woningen in de Drechtsteden aan toegevoegd. Als kleine gemeente leveren we een bescheiden en kwalitatieve bijdrage die past bij het karakter van onze gemeente en met de beschikbare locaties die we hebben. In Hardinxveld-Giessendam is het immers goed en rustig wonen."

Hier gaat het om voornemens opgenomen op het gebied van wonen, de invoering van de Omgevingswet, (integrale) handhaving, sport, recreatie, duurzaamheid en een groene & schone gemeente.

Voorjaarsnota 2021

Actualiseren beleid archeologie
Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

In 2009/2010 heeft de gemeente Hardinxveld-Giessendam tezamen met een aantal andere gemeenten in de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden door bureau Baac een archeologische verwachtingenkaart en beleidsnota laten opstellen. Wij hebben de behoefte als gemeente om de verwachtingenkaart te actualiseren met als doel om te beoordelen of de archeologische verwachting voor een bepaald gebied kan worden bijgesteld. Bovendien is een controle wenselijk op de beleidsnota uit 2009/2010 (voldoet die nog aan de wetgeving en richtlijnen). Deze behoefte komt ook voort uit het opstellen van een gemeentelijke Omgevingsvisie en de overgang van bestemmingsplannen, waarin de archeologische verwachtingen planologisch zijn geborgd, naar een Omgevingsplan.
Voor diverse vergunningen en ruimtelijke projecten in onze gemeente zijn in de afgelopen 10 jaar archeologische bureau- en veldonderzoeken uitgevoerd in opdracht van gemeente of initiatiefnemers. Een aantal daarvan is eerder ook door Hollandia getoetst op grond van een met dit bureau gesloten raamovereenkomst, maar niet voor alle onderzoeken. Hollandia heeft aangegeven de hiervoor beschreven werkzaamheden uit te kunnen voeren.

Middelen:€ 12.000 incidenteel in 2021

Beleidsdocumenten Wet natuurbescherming
Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

De uitvoering van de Wet natuurbescherming is binnen de gemeente regelmatig punt van bespreking. Dit in relatie tot de voorbereiding en uitvoering van ruimtelijke projecten, maar ook als onderdeel van het beheer en onderhoud en de verlening van omgevingsvergunningen. Omdat verschillende teams

binnen de organisatie betrokken zijn bij de Wet natuurbescherming is het wenselijk zowel beleidsmatig als procedureel een heldere lijn neer te zetten voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming. Dit vooruitlopend op en rekening houdend met de Omgevingswet. Want de Wet natuurbescherming gaat op in de Omgevingswet door middel van een aanvullingswet natuur en aanvullingsbesluit natuur. Ook onder de Omgevingswet moet de overheid voldoen aan de regels over hoe zij om moet gaan met de natuur (zorgplicht).
Qua beleidsdocumenten gaat het om de volgende zaken:

- *Inventarisatie en verwachtingenkaart natuurwaarden.* Dit traject loopt inmiddels in samenwerking met Natuurwetenschappelijk Centrum Dordrecht en wordt binnenkort afgerond.
- *Nieuwe Gedragscode 2020 voor beheer, onderhoud en ruimtelijke ingrepen.* Er ligt sinds kort een door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) goedgekeurde gedragscode, die voorbereid is op de aankomende Omgevingswet. Binnenkort zal deze Gedragscode ter besluitvorming worden aangeboden ter vervanging van de vorige gedragscodes die binnen de gemeente zijn toegepast.
- *Veldgids.* In het licht van de implementatie van de nieuwe Gedragscode is in regionaal verband gesproken over het opstellen van een gemeentelijke veldgids op grond waarvan medewerkers binnen en buiten in hun werk snel zien kunnen zien hoe ze rekening kunnen houden met beschermde plant- en diersoorten.
- *Soortenmanagementplan voor strikt beschermde soorten.* Een soortenmanagementplan (SMP) is een vorm van ontheffing op de Wet natuurbescherming (Wnb). Het doel van een SMP is om de populaties van soorten in stand te houden. Daarbij wordt een groot gebied beschouwd in plaats van een aparte toetsing voor ieder plan uit te voeren. Hierbij kan op basis van de eerdergenoemde inventarisatie en verwachtingenkaart bepaald worden voor welke soorten, welke gebieden en welke situaties een SMP voordeel kan bieden. Bij instemming door de provincie, kan de provincie een gebiedsgerichte ontheffing verlenen aan de gemeente die maximaal 10 jaar geldig is.

Middelen: € 50.000 incidenteel in 2021

Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022

Faciliteren van onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten vanuit milieuaspect
Programma 10 Gezondheid en milieu

Sinds een aantal jaar is de woningbouwmarkt flink aangetrokken. Dit merken we door een toename in ruimtelijke projecten. De mate van complexiteit van verschillende ruimtelijke projecten is relatief hoog en vraagt ook om een extra bijdrage vanuit het milieuaspect. Om onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten te faciliteren is het dus noodzakelijk om voor de komende jaren het beschikbare budget voor milieu op te hogen.

Middelen: € 15.000 incidenteel in 2021
€ 10.000 incidenteel in 2022

Omgevingswet
Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

De implementatie van de verschillende onderdelen van de Omgevingswet vraagt om extra inzet en om extra ondersteuning. Het beschikbare budget is hiervoor niet toereikend. Het betreffen de volgende zaken:

- Communicatie: voor communicatie is een zeer beperkt aantal uren beschikbaar. De komende tijd zijn meer uren nodig voor interne en externe communicatie. Dit vraagt om een extra investering van eenmalig € 10.000.
- Extra expertise: Binnen de gemeente is er niet op alle onderdelen voldoende expertise aanwezig. Voor specifieke onderdelen zal daarom advies ingewonnen moeten worden over specialistische vraagstukken. Hiervoor wordt eenmalig een bedrag van € 20.000 geraamd.

- Opstellen Omgevingsplan: Na inwerkingtreding van de wet moet de gemeente klaar zijn om ruimtelijke procedures te door lopen en om een omgevingsplan te beoordelen en vast te stellen. Hoe dit proces van opstellen tot vaststellen en het daadwerkelijke omgevingsplan eruit komt te zien is voor gemeente Hardinxveld-Giessendam nog onduidelijk. Omdat de gemeentelijke organisatie over onvoldoende tijd en kennis beschikt om dit op te pakken moeten hiervoor specialisten uit het ruimtelijke domein worden ingehuurd. De huidige bestemmingsplannen voor het bebouwde gebied en het buitengebied van Hardinxveld-Giessendam zijn opgesteld door een vast ruimtelijk-planologisch adviesbureau en dit bureau kan ook voldoen aan de digitale omgevingseisen. Daarom is het voorstel om het betreffende bureau ook te vragen om de gemeente te ondersteunen in de vertaalslag van bestemmingsplan naar omgevingsplan. Hiervoor is door het externe bureau een bedrag van € 150.000 aangegeven, verdeeld over drie jaar. Het doel van dit traject is:
  - Het opzetten van een helder proces om tot een omgevingsplan te komen;
  - Het opstellen van een omgevingsplan;
  - Het oefenen met de software rondom het opstellen, publiceren en beoordelen van het omgevingsplan;
  - Het vaststellen van een omgevingsplan.

Middelen: € 80.000 incidenteel in 2021
€ 50.000 incidenteel in 2022
€ 50.000 incidenteel in 2023

Perspectiefnota 2022

Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten
Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

Voor complexe ruimtelijke projecten met langere doorlooptijden is inspanning op het vlak van communicatie en participatie belangrijk. Bijdragen van kosten uit de plankostenscan blijken op basis van ervaringen bij de IJzergieterij en Rokerij onvoldoende te zijn. In het Meerjarenprogramma Grondzaken (MPG), dat is gepresenteerd aan de raad op 17 juni 2021, is dit aangehaald.
Voor in de toekomst zetten we ons in op participatiebeleid voor een diversiteit aan onderwerpen. Hierbij gaat het naast ruimtelijke projecten bijvoorbeeld ook om de Omgevingswet en duurzaamheid. Zie ook hoofdstuk 6.

Middelen: € 100.000 structureel met ingang van 2022

Ruimen delen begraafplaats Tiendweg in Boven-Hardinxveld en realiseren verzamelgraf
Programma 12 Woonomgeving

De begraafplaats raakt vol. We hebben nog enkele jaren de mogelijkheid om te begraven. Daarom wordt er gestart met het ruimen van delen van de begraafplaats aan de Tiendweg en de realisatie van een verzamelgraf. Hiervoor is € 145.200 nodig.

Middelen: Investering € 145.200 in 2022
dekking kapitaallasten ten laste van reserve begraafplaatsen

Vervangen bomen en onderbeplanting marktplein Houweningeweer
Programma 12 Woonomgeving

De bomen staan er slecht bij door essentakkensterfte, om die reden staan zowel de bomen als de onderbeplanting op de planning om vervangen te worden. Dit vindt in 2022 zijn beslag.

Middelen: € 50.000 in 2022
dekking ten laste van reserve openbaar groen

Kapitaallasten inrichten depot aan de Rijshaak
Programma 12 Woonomgeving

Het vinden van geschikte ruimte voor tijdelijke opslag van materialen in de wijken wordt steeds moeilijker. Daarom stellen we het inrichten van een depot aan de Rijshaak voor.

Middelen: Investering € 60.000 in 2022
Over de investering wordt afgeschreven vanaf 2023

Uitvoering BRO (Basis Registratie Ondergrond)
Programma 4 Verkeer en Vervoer

Om de BRO goed in de organisatie in te bedden en de uitvoering in de toekomst te garanderen is het nodig om structureel een extra inspanning te leveren.

Middelen: € 10.000 structureel met ingang van 2022

3.4 Collegeprogramma onderdeel 4 - bestuur, dienstverlening en bedrijfsvoering

" Wij moedigen inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners aan om met initiatieven te komen. Wij waarderen initiatieven uit de samenleving en beoordelen deze iedere keer op hun toegevoegde waarde voor onze gemeente en gemeenschap. Wij staan in verbinding met onze inwoners, ondernemers en partners en gaan het gesprek open en op meerdere manieren aan".

In dit deel van het collegeprogramma zijn alle beleidsvoornemens opgenomen op het gebied van bestuur, dienstverlening, communicatie en bedrijfsvoering, zoals financiën, organisatieontwikkeling en informatisering.

Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022

Meer gegevensgericht controleren door accountant
Programma 14 Bedrijfsvoering

Vanaf het controlejaar 2017 hebben wij een andere accountant, waarbij in de afgelopen jaren is gebleken dat het geraamde controlebudget niet toereikend is. Dit vloeit voort uit het feit dat de accountant meer gegevensgericht moet controleren, omdat onvoldoende gesteund kan worden op geautomatiseerde systemen. Tot nu toe raamden we de extra kosten bij via de voorjaarsnota of de najaarsnota. Voorzien is en wordt dat de kosten echter structureel hoger uit zullen vallen. Daarom wordt via deze perspectiefnota de raming naar boven bijgesteld.

Middelen: € 20.000 structureel met ingang van 2021

ICT verandert
Programma 14 Bedrijfsvoering

Sinds de toetreding aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) maken wij als gemeente Hardinxveld-Giessendam gebruik van de ICT diensten van het SCD. Eind 2018 is het Transitieplan ICT Verandert vastgesteld door het Drechtstedenbestuur. Met dit plan gaf het Drechtstedenbestuur uitwerking aan de in juni door de Drechtraad vastgestelde Informatievisie. In het ICT Verandert Transitieplan werd de route geschetst die afgelegd moest worden om de transitie te

doen van ICT in eigendom en eigen beheer naar gebruik maken van diensten van de markt. Inmiddels staat de regio Drechtsteden op de drempel van de realisatie van het transitieplan ICT Verandert. Om deze transitie mogelijk te maken wordt een extra bijdrage van gemeenten gevraagd ter dekking van projectkosten en frictiekosten. De kosten voor de ICT Transitie worden verdeeld op basis van het aantal fte's per organisatie. Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam zijn de extra kosten, op basis van 103,59 fte, € 177.352 in 2021 en € 340.386 in 2022.

Middelen: € 177.352 incidenteel in 2021 en € 340.386 incidenteel in 2022
dekking ten laste van algemene reserve

Perspectiefnota 2022

Scholing nieuwe raadsleden
Programma 1 Bestuur

In 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Om nieuwe raadsleden te faciliteren in hun werkzaamheden stellen we scholing voor.

Middelen: € 5.000 incidenteel in 2022
€ 5.000 incidenteel in 2023

4. Financieel perspectief

4.1 Gecomprimeerd overzicht

Progr.	Onderwerp	Begroting na wijziging 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
	Saldo begroting 2021-2024	-357.400		-357.400	45.770	154.787	-369.945	-202.790
	Effecten septembercirculatie 2020	394.665		394.665	219.448	215.886	231.465	237.342
	Bijgestelde begroting 2021-2024	**37.265**	**-**	**37.265**	**265.218**	**370.673**	**-138.480**	**34.552**
	Bijstellingen Structureel							
	Optimaliseren formatie om werklast te verwinderen Bodedienst	-	-19.872	-19.872	-31.788	-31.788	-31.788	-31.788
	Dekking optimaliseren formatie door inzet budget uitzendkrachten en afroming budget contributies van eigen afdeling		19.872	19.872	31.788	31.788	31.788	31.788
	Optimaliseren flexibele schil m.b.t. bezetting balie	-	-21.927	-21.927	-25.477	-25.477	-25.477	-25.477
	Dekking optimaliseren flexibele schil door afroming budget externe opdrachten	-	21.927	21.927	25.477	25.477	25.477	25.477
4	Uitvoering Basis Registratie Onderhoud	-		-	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
14	Kosten inhuur 3 WSW-ers	-	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300
10	Huurverhoging ten onrechte dubeel in begroting opgenomen	-	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678
9	Indexatie detacheringen moederorganisaties sociaal team	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
14	Meer gegevensgerichte controle accountant	-	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
9	Onderwijs, extra personele capaciteit	-		-	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
9	Gezondheidsbeleid, extra personele capaciteit	-		-	-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
11	Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten	-		-	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
14	Salariskosten	-		-	-83.412	-83.412	-83.412	-83.412
9	Doorrekening SOJ	-	-9.235	-9.235	-87.251	-114.914	-114.015	-114.015
8/9	Actualisatie begroting SDD	-	232.136	232.136	-555.810	-653.013	-657.707	-644.337
13	Indexatie Onroerende zaakbelasting	-		-	48.471	48.471	48.471	48.471
10	Dotatie voorziening riolering	-	-153.618	-153.618	-120.754	-87.567	-77.994	-65.709
10	Dotatie voorziening reiniging	-	-19.773	-19.773	-18.986	-18.458	-19.241	-7.188
	Dotatie voorziening baggeren	-	-	-	-	-50.000	-50.000	-50.000
	Verlaging dotatie reserve wegen							27.000
	Effecten herziening kapitaallasten - inclusief mutatie reserve		78.409	78.409	84.858	25.518	25.521	25.524
	Diverse bijstellingen < € 10.000 *1		-4.575	-4.575	-3.825	-3.825	-3.825	-3.825
	Totaal structurele bijstellingen		39.366	39.366	-1.026.687	-1.227.178	-1.222.180	-1.157.469
	Incidentele bijstellingen							
7/12	Indexatie uittredingsovereenkomst met Avres	-	-30.190	-30.190	-30.190			
4	Pilot watertaxi	-	-11.000	-11.000				
5	MKB-katalysatorfonds	-		-		-10.000		
5	Opzetten ondernemersfonds	-	-10.000	-10.000	-10.000			
10	Faciliteren in onderzoek en ontwikkling van ruimtelijke projecten vanuit milieuaspect	-	-15.000	-15.000	-10.000			
11	Beleidsdocumenten Wet Natuurbescherming	-	-50.000	-50.000				
11	Omgevingswet (inclusief opstellen omgevingsplan)	-	-80.000	-80.000	-50.000	-50.000		
11	Actualiseren beleid Archeologie	-	-12.000	-12.000				
14	Openbare verlichting	-	-6.000	-6.000				
1	scholing nieuwe raadsleden	-		-	-5.000	-5.000		
	Inhuur BRP specialist	-	-20.160	-20.160	-20.160			
	Dekking inhuur BRP specialist tlv bestaande eigen vacatureruimte	-	20.160	20.160	20.160			
14	ICT verandert	-	-177.352	-177.352	-340.386			
14	ICT verandert, dekking uit algemene reserve	-	177.352	177.352	340.386			
	Totaal incidentele bijstellingen	-	-214.190	-214.190	-105.190	-65.000	-	-
		-		-	-	-	-	-
	Dekking t.l.v. bestemmingsreserve openbare verlichting	-	6.000	6.000	-	-	-	-
	Dekking incidentele bijstellingen t.l.v. algemene reserve		208.190		105.190	65.000		
	Totale dekking incidentele bijstellingen	-	214.190	214.190	105.190	65.000	-	-
	Saldo na perspectiefnota 2021-2024	**37.265**	**39.366**	**76.631**	**-761.469**	**-856.505**	**-1.360.660**	**-1.122.917**

De posten kleiner dan € 10.000 zijn niet afzonderlijk toegelicht per programma. Dit betreffen kleinere bijstellening door actualisaties van budgetten.

Financieel perspectief

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het financieel meerjarenperspectief ten opzichte van de begroting 2021 is verslechterd. De verklaring hier mede voor is de toenemende kosten WMO en Participatie en de toenemende kosten in de Jeugdzorg.

4.2 Financiële uitgangspunten

- De begroting 2022-2025 wordt, evenals voorgaande begrotingen, opgesteld op basis van constante prijzen.

- De inflatieontwikkeling is gekoppeld aan de inflatie over het voor-voorgaande jaar (t-2). Dit betekent dat voor 2022 het inflatiepercentage van 2020 van toepassing is. Dit percentage bedraagt 1,3% (consumentprijsindex). In voorliggende perspectiefnota is dit niet doorgerekend.

- In de perspectiefnota is geen rekening gehouden met de meicirculaire, omdat die bij het opstellen nog niet beschikbaar was. Het effect op de perspectiefnota wordt na het verschijnen van de circulaire doorgerekend en via een aparte memo aan de raad ter beschikking gesteld voorafgaande aan de raadsvergadering. Op die wijze kan het totale financiële plaatje door de raad worden betrokken in haar afweging.

- Voor de begroting 2022-2025 zijn op dit moment de volgende aantallen van toepassing:
    - 18.410 inwoners (per 1 januari 2021);
    - 8.020 objecten met rioolplicht (gebaseerd op opgave SVHW); (peildatum 17-05-2021);
    - 7.407 objecten met afvalstoffenheffingplicht (gebaseerd op opgave SVHW) (peildatum 17-05-2021).

- Voor de formatie wordt uitgegaan van de formele sterkte per 1 mei 2021 (106,89 fte excl. college).

- Er wordt geen algemeen inflatiepercentage toegepast. In de meerjarenraming wordt als uitgangspunt “zero-based budgetting” toegepast. Dit betekent dat budgetten individueel tegen het licht zijn gehouden en afhankelijk van trends en ontwikkelingen bijstelling plaats kan vinden.

4.3 Ontwikkelingen gemeentefonds

Bij het samenstellen van deze perspectiefnota is zoals gebruikelijk de meicirculaire 2022 voor de algemene uitkering nog niet beschikbaar.

In februari 2021 zijn de voorlopige resultaten van de herijking van het gemeentefonds gepresenteerd. Deze resultaten hebben landelijk voor de nodige onrust en protest gezorgd. Het Ministerie van BZK heeft aan de 2e Kamer laten weten dat zij verwachten begin juni met een aangepast verdeelvoorstel herijking gemeentefonds te komen. Het (eind)advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur wordt ook in juni verwacht. De bestuurlijke consultatie van gemeenten schuift daardoor door naar vlak vóór of vlak ná de zomer.

Eerste berekeningen laten een structurele meevaller van ca. € 400.000 voor de Jeugdwet zien en een voordeel van ca. € 100.000 door het stopzetten van de opschalingskorting. Wij verwachten dat de meicirculaire meer duidelijkheid geeft over de ontwikkeling van gemeentefonds zodat we hier ook in de aanloop naar de samenstelling van de begroting 2022 – 2025 meer duiding kunnen geven.

5. Risicoparagraaf

Solidariteit in het sociaal domein
In het sociaal domein komt de term 'solidariteit' meerdere malen naar voren. Vanaf 2015 werd het beleid grotendeels regionaal aangevlogen, solidair zijn met elkaar is dan belangrijk. De laatste twee jaar zien we een verschuiving naar steeds meer lokale keuzes maken. De afschaffing solidariteit in het jeugddomein zorgt voor risico's in Hardinxveld-Giessendam: de prognose laat zien dat onze kosten stijgen en er een tekort ontstaat in het budget jeugdhulp. De afschaffing van solidariteit biedt ook de kans om lokaal de goede keuzes te maken en de maatschappelijke en financiële effecten hiervan te zien. We geloven dat met de juiste inzet van maatregelen de doelstelling binnen de beschikbare middelen haalbaar is.

Jeugdwet
De uitvoering van de Jeugdwet is een taakveld binnen het sociaal domein. De bekostiging maakt met ingang van 1 januari 2019 geen deel meer uit van de integratie uitkering sociaal domein van de algemene uitkering van het Rijk. Deze gelden zijn als zodanig algemeen dekkingsmiddel geworden. De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De serviceorganisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie.

Vanwege de sterk gestegen kosten is het gehele budget naar de regionale zorgmarkt gegaan. Te zien is dat de kosten van Jeugdwet stijgen. Om deze trend van kostenstijging om te zetten in een daling zijn maatregelen geformuleerd en uitgewerkt. Het merendeel van de maatregelen is na enige vertraging door o.a. de coronacrisis zowel lokaal als regionaal gestart. Voor 2021 is in het AB besloten een begrotingswijziging door te voeren van € 11,6 miljoen. De belangrijkste oorzaak van de verwachte begrotingsoverschrijding is het niet kunnen realiseren van de beoogde kostenreductie op zo’n korte termijn. 2020 laat in de kostenontwikkeling een duidelijke positieve trendbreuk zien ten opzichte van 2019. De positieve effecten van de maatregelen beginnen wij langzaam terug te zien in de cijfers. Er is vertrouwen dat dit door zal zetten.

Tot en met 2021 zijn extra middelen van het Rijk toegekend. Het Rijk heeft voor 2021 besloten om bovenop de eerder toegekende extra middelen, een extra tegemoetkoming beschikbaar te stellen. Deze extra middelen worden toegekend vanwege de gevolgen van de acute problematiek in de jeugdzorg, deels het gevolg coronapandemie en de financiële situatie van gemeenten. Onduidelijk is nog wat het Rijk aan structurele extra middelen voor de Jeugdwet ter beschikking zal stellen vanaf 2021, ook met de oplevering van het regionale onderzoek van AEF naar de jeugdhulpkosten.

Algemene uitkering
De belangrijkste inkomstenbron van iedere gemeente is het gemeentefonds. Omdat dit algemene middelen zijn, kan de gemeente zelf beslissen over de besteding ervan. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Dit houdt in dat wanneer het Rijk meer uitgeeft, het gemeentefonds omhoog gaat. Andersom geldt dit ook. Dit principe wordt ook wel “Samen de trap op, samen de trap af” genoemd. Ervaringen geven aan dat niet altijd sprake is van een groei van het Gemeentefonds en toch ook rekening moet worden gehouden met het gegeven dat het Gemeentefonds een daling te zien geeft. Belangrijke factoren bij de berekening van de hoogte van de uitkering zijn het precieze aantal inwoners en woningen, de gevolgen van overheveling van specifieke uitkeringen en de netto rijksuitgaven.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft in december 2020 aangegeven dat de herijking verdeling gemeentefonds opschuift naar 1 januari 2023. De verwachting is dat dit model beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en dat een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling hiermee weggenomen kan worden. De eerste contouren van de herijking zijn zichtbaar. Voor

Hardinxveld-Giessendam komt een positief beeld naar. Indicatief gaat het voor ons om een plus van per saldo tussen de € 25,00 en € 35,00 per inwoner.

Het Rijk heeft naast specifieke uitkeringen in verband met de coronacrisis ook compensatiegelden in de algemene uitkering beschikbaar gesteld. De verwachting is dat óók in 2021 de nodige compensatie zal worden toegepast in de algemene uitkering.

Met ingang van 2019 is de integratie-uitkering sociaal domein; Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, met uitzondering van enkele onderdelen, opgegaan in de algemene uitkering. Daarmee maakt het voortaan deel uit van de samen-trap-op-af systematiek. Ondanks een extra uitkering voor Jeugd over de jaren 2019 t/m 2021 zullen met name de participatie- en jeugdbudgetten de komende jaren onder druk blijven staan.

Wet kwaliteitsborging (Wkb)
De Wet kwaliteitsborging (Wkb) treedt in werking gelijktijdig met de Omgevingswet. Door deze wet wordt een private kwaliteitscontroleur in het leven geroepen voor bepaalde categorie bouwwerken. De kwaliteitscontroleur toetst die bouwwerken op risico's en op de bouwplaats controleert hij of het werk aan alle wettelijke bouwvoorschriften voldoet. Dit houdt in dat die bepaalde categorie bouwwerken niet meer onder gemeentelijke toetsing/toezicht vallen. Deze kosten van de gemeentelijke toetsing/toezicht worden nu nog doorberekend in de leges. De gemeentelijke toezicht zal verschuiven naar bestaande bouw en de gemeentelijke toetsing zal met de komst van de Omgevingswet verschuiven naar vooroverleg. Gelet op bovenstaande ontwikkelingen zullen de tarieven en de gevolgen voor de legesopbrengsten tegen het licht worden gehouden.

Wmo
De Wmo is een ‘open einderegeling’: de kosten in enig jaar zijn afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeenten het grootste deel van de Wmo-taken uit. De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. De SDD hanteert deels het principe van solidariteit en deels het principe van afrekening. In 2021 worden de kostenverdeelsleutels, bedoeld voor de verdeling van de gemeentelijke bijdragen aan de GR Drechtsteden geactualiseerd. Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen blijft lokaal.

De realisatiecijfers van de afgelopen jaren vormen de basis voor de komende jaren waarmee de budgetten herijkt kunnen worden. Hierbij is ook een marge ingebouwd. De realisatiecijfers van de volgende jaren bieden een verdere basis voor betrouwbaardere prognoses.

De verwachting is dat de stijging van de kosten voor de Wmo de komende jaren zal doorzetten. Dit komt doordat 1) het aantal toegekende voorzieningen stijgt; 2) de kostprijs van de voorzieningen toeneemt en 3) de sturingsmogelijkheden van de gemeenten afnemen door maatregelen vanuit de rijksoverheid.

Zo stijgen de uitgaven op de individuele begeleiding en dagbesteding al geruime tijd en vanaf 2019 ook de uitgaven voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen. Dit komt onder andere door de vergrijzing en doordat mensen steeds langer en met zwaardere problematiek thuis blijven wonen (ambulantisering en extramuralisering). Sinds 2019 stijgt ook het aantal inwoners dat een beroep doet op huishoudelijke hulp fors. Een belangrijke oorzaak hiervan is de invoering van een vaste eigen bijdrage van € 19,00 per vier weken (het abonnementstarief) dat leidt tot een aanzuigende werking. Ook de nieuwe aanbesteding huishoudelijke ondersteuning leidt naar verwachting tot hogere tarieven door stijgende cao-lonen, krapte op de arbeidsmarkt en de AMvB reële prijs die straks van toepassing is op de nieuwe inkoopcontracten.

Een andere onzekere factor is de doordecentralisatie van beschermd wonen en opvang die op 1 januari 2022 in werking zal treden. De doordecentralisatie is een complexe puzzel waarbij vier ontwikkelingen van belang zijn:

(1) Er vindt overheveling plaats van cliënten en budget vanuit beschermd wonen naar de Wet langdurige zorg. Dit traject wordt medio 2021 afgerond en zal naar verwachting budget neutraal verlopen voor de regio;
(2) Invoering van een nieuw objectief financieel verdeelmodel voor beschermd wonen vindt plaats. Onze regio hield vooralsnog jaarlijks een flink bedrag over, hetgeen op basis van solidariteit verdeeld werd over lokale gemeenten. Dit zal in de toekomst niet meer zo zijn;
(3) Per 1 januari 2023 worden de financiële middelen verdeeld over alle gemeenten in plaats van over centrumgemeenten;
(4) Invoering van het woonplaatsbeginsel. Daarmee wordt de herkomstgemeente van de cliënt (financieel) verantwoordelijk voor de verstrekking van beschermd wonen.

Samengevat betekent de doordecentralisatie dat wij als regiogemeente in de loop der jaren verantwoordelijk zullen worden voor een groeiend aantal cliënten. Vooralsnog zetten we de komende vier jaar de financiële solidariteit met de samenwerkende gemeenten op beschermd wonen voort en blijven we de ontwikkelingen nauwlettend volgen.

Door al deze ontwikkelingen zullen de kosten voor Wmo ondersteuning op langere termijn verder toenemen. De SDD stuurt op het beperken van de kosten via scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is.

Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet staat gepland op 1 januari 2022. Signalen wijzen op een alternatieve invoeringsdatum. Onze gemeente maakt keuzes zodat we op tijd klaar zijn voor de inwerkingtreding van de wet. Zo hebben we gewerkt aan de Omgevingsvisie en er is in Drechtstedenverband de benodigde software aangeschaft om aan te kunnen sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De vervolgstappen zijn onder andere het Omgevingsplan en het vergunningenproces.

Onderwijshuisvesting

De Perspectiefnota 2018 – 2021 bevat de kosten van de toekomstige nieuwbouw van de Driemaster (locatie Pietersweer) en de Ichthus. Door de hogere afschrijvingslasten vanaf dat moment, werken wij hier in onze begroting al vanaf 2018 naartoe. De bedragen die wij hiervoor hanteren zijn gebaseerd op de VNG-adviesnormen, zoals vastgesteld in de Verordening Voorzieningen huisvesting Onderwijs. De VNG adviseert gemeenten echter om de normbedragen voor de nieuwbouw van scholen eenmalig te verhogen met 40%. De reden hiervoor is dat de jaarlijkse indexering van de normbedragen over de afgelopen jaren de werkelijke prijsontwikkelingen in de markt niet goed blijkt te hebben gevolgd. Een wijzigingsvoorstel voor de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs is in de maak. Vooralsnog nemen wij dit niet op in de begroting, maar wordt dit wel als risico benoemd voor de uiteindelijke nieuwbouw van de scholen.

Een bemiddelingstraject voor de daadwerkelijke nieuwbouw van de Driemaster en de Ichthus heeft niet geresulteerd in overeenstemming tussen de schoolbesturen. Driemaster heeft aangegeven het gebouw te willen renoveren tot BENG-eisen en Ichthus heeft nieuwbouw aangevraagd. We toetsen de technische staat van het huidige gebouw: nieuwbouw is niet vanzelfsprekend.

COvID-19 (Corona)
Het COVID-19 (Corona) virus heeft ertoe geleid dat in 2020 aanvullende rijksmaatregelen zijn getroffen. De effecten van de lock-down en het ontstaan van varianten op het virus maken dat deze maatregelen omvangrijker zijn dan in de eerste golf . Alhoewel vaccinaties begin 2021 op gang zijn gekomen is onzeker hoe en in welke omvang de aanvullende maatregelen duren en effect op de economie zullen hebben. Door het Rijk zijn wel aanvullende ondersteuningspakketten beschikbaar gesteld. Voorlopig zijn de economische effecten nog niet (geheel) zichtbaar. Naar verwachting heeft het economisch effect op meerdere beleidsterreinen en loopt mogelijk door in 2022. Te denken valt aan de opbrengsten uit de omgevingsvergunningen, maar ook op de opbrengsten uit de sportlocaties. De financiële impact is nog niet te bepalen. We monitoren de komende periode onze risico’s en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit.

Transities naar toekomstige samenwerking Drechtsteden
In 2020 zijn 2 transities ingezet die leiden tot een andere manier van samenwerken in de Drechtsteden. De huidige gemeenschappelijke regeling Drechtsteden wordt in 2021 omgevormd tot een klassieke GR sociaal domein. Daarnaast worden alle bedrijfsvoeringstaken zoals die tot nu toe waren ondergebracht bij het Servicecentrum Drechtsteden en de 'dochters' van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden overgeheveld naar de gemeente Dordrecht die deze taken vanaf 1 januari 2022 uitvoert als servicegemeente en via af te sluiten dienstverleningsovereenkomsten. Het uitgangspunt is om de taken 'as is' over te hevelen en vanaf dat startpunt te werken aan een nieuw stelsel van samenwerking. Deze transities moeten zorgen voor meer lokale regie en sturing, meer ruimte voor integraliteit binnen het sociaal domein en meer gelegenheid voor maatwerk en innovatie in zowel het sociaal domein als op de ondersteunende bedrijfsvoeringstaken van de gemeenten. Het doel is om te komen tot een samenwerking die past bij de inhoudelijke en financiële opgaven van de gemeenten in de Drechtsteden. In 2021 is hard gewerkt aan de voorbereiding van deze transities die, vrij kort na de toetreding van Hardinxveld-Giessendam tot de Drechtsteden, vragen om een andere vorm van zakelijk opdrachtgeverschap en monitoring in onze gemeente. De transities vergen een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet die zal doorlopen in 2022. Eind 2021 en daarna in 2022 zal blijken hoe een en ander in de praktijk uitwerkt en wat de transities daadwerkelijk betekenen voor onze organisatie, waarbij een budget neutrale financiële transitie een belangrijk kader is dat onze gemeente aan de gemeente Dordrecht heeft meegegeven.

Grondexploitaties/projecten
De risico's rondom grondexploitaties en anterieure overeenkomsten worden beschreven in het MPG en t-MPG. Het MPG 2021 wordt behandeld in de raadsvergadering van 24 juni 2021. Kortheidshalve wordt voor de risico's naar het MPG 2021 verwezen. Op basis van dit MPG zijn de voorziene risico's op de grondexploitaties via de jaarrekening 2020 voorzien en is de reserve bouwgrondexploitaties beschikbaar. Voor de anterieure overeenkomsten geldt dat met name bij de complexere projecten risico's op niet-verhaalbare kosten mogelijk zijn. Middels risicobeheersing en afspraken in de overeenkomsten worden deze zoveel mogelijk afgedekt.

Veranderproces

We zijn gestart met een veranderproces voor onze organisatie. Via een informatienota in april 2021 en de Ontmoeting van 20 mei jl. hebben wij u geïnformeerd over de voortgang. Wij zien daarnaast een aantal risico's:

- Bij de werving voor de bestaande vacatures en de formatie uit beide raadsbesluiten merken we dat gemeentelijke en commerciële organisatie in dezelfde vijver vissen. Dit maakt het aantrekken van ervaren medewerkers op vakgebieden zoals ruimtelijke ordening, civiele techniek, mobiliteit, vastgoed en financiën uitdagend. We lopen daarmee risico's bij 2 uitgangspunten die liggen onder het raadsbesluit van 17 december 2020: nieuwe medewerkers starten op 1 mei 2021 en we kunnen hierdoor de externe inhuur per 1 oktober 2021 beëindigen.
- Het herstel van een aantal langdurig zieke medewerkers verloopt helaas niet voorspoedig. De vervangende inhuur van deze medewerkers staat in het raadsbesluit van 17 december 2020 begroot tot 1 oktober 2021.
- We voeren een nieuw functiewaarderingssysteem (HR21) in. Dit leidt tot marktconforme salarissen en een stijging van de personeelslasten. De meerjarenbegroting bevat daarom een jaarlijks budget van € 75.000 om deze stijging op te vangen. Na afronding van de invoering (medio 2022) hebben wij een definitief beeld of dit bedrag toereikend is.

6. Toekomstige ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt een doorkijk gepresenteerd voor de komende jaren. Onderstaande onderwerpen worden voor de toekomst voorzien, maar zijn voor alsnog niet nader te concretiseren, zodanig dat het tot een financiële vertaling leidt. Deze onderwerpen zullen in de volgende perspectiefnota('s) aan de orde worden gesteld.

Participatiebeleid – *programma 4*
Het onderwerp participatie komt voort uit het raadsprogramma. We benaderen dit onderwerp zo breed mogelijk. Participatie is namelijk belangrijk voor diverse onderwerpen, zoals de Omgevingswet, ruimtelijke projecten, duurzaamheid (o.a. Regionale Energiestrategie (RES) en Regionale Adaptatiestrategie(RAS) en Transitievisiewarmte (TVW)).
Dit jaar stelt de raad het geactualiseerde participatiebeleid vast. Belangrijk is dat we ons inspannen in positie- en rolneming van de ambtelijke organisatie, college en raad ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de samenleving als het gaat over participatiebeleid. Vooral in de voorbereiding tot het vormgeven van participatie voor onderwerpen is het van belang dat we helderheid hebben wie welke rol wanneer op zich neemt. Naast het opstellen van het beleid, zal de inspanning in de nabije toekomst dus ook vooral gaan over de implementatie en de uitvoering van het geactualiseerde participatiebeleid.

Bijlage 1 Begrotingspositie

Totaal baten programma's	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Bestuur	2.583	0	0	0	0	0	0	0
2. Leven, reizen en documenten	172.479	238.090	0	238.090	238.090	238.090	238.090	238.090
3. Openbare orde en veiligheid	13.397	9.800	0	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
4. Verkeer en vervoer	216.519	126.764	0	126.764	133.831	133.831	133.831	133.831
5. Ondernemen en bedrijvigheid	19.060.451	177.700	0	177.700	177.700	177.700	177.700	177.700
6. Scholing	184.412	190.300	0	190.300	190.300	126.000	126.000	126.000
7. Samenleven	750.408	714.180	8.400	722.580	722.580	722.580	722.580	722.580
8. Werk en inkomen	3.054.303	2.235.960	0	2.235.960	2.235.960	2.235.960	2.235.960	2.235.960
9. Zorg en welzijn	859.595	99.500	-3.000	96.500	96.500	96.500	96.500	96.500
10. Gezondheid en milieu	4.661.281	4.478.116	-15.358	4.462.758	4.462.758	4.462.758	4.462.758	4.462.758
11. Bouwen, wonen en gebruiken	4.906.153	8.924.773	0	8.924.773	4.369.187	1.540.833	3.856.494	3.825.774
12. Woonomgeving	13.896	2.000	-1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal baten programma's (voor mut. reserves)	33.895.476	17.197.183	-10.958	17.186.225	12.637.706	9.745.052	12.060.713	12.029.993

Totaal lasten programma's	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Bestuur	2.048.574	2.476.344	830	2.477.174	2.417.478	2.408.510	2.398.797	2.402.499
2. Leven, reizen en documenten	324.099	626.595	0	626.595	627.005	630.328	627.114	630.323
3. Openbare orde en veiligheid	2.019.614	1.884.062	0	1.884.062	1.872.102	1.872.067	1.871.887	1.867.571
4. Verkeer en vervoer	2.162.769	2.810.789	-93.109	2.717.680	2.695.972	2.907.429	2.944.164	2.734.278
5. Ondernemen en bedrijvigheid	300.276	277.001	10.000	287.001	280.732	280.695	270.799	270.803
6. Scholing	1.184.623	1.131.336	10.654	1.141.990	1.172.301	1.128.839	1.125.286	1.101.103
7. Samenleven	1.894.613	1.950.059	-13.769	1.936.290	1.951.329	1.938.218	1.931.654	1.976.548
8. Werk en inkomen	4.160.521	3.527.336	-246.788	3.280.548	3.964.765	3.888.307	3.927.141	3.964.872
9. Zorg en welzijn	12.990.576	13.132.283	8.867	13.141.150	13.534.867	13.450.374	13.505.830	13.548.736
10. Gezondheid en milieu	4.128.887	3.904.143	161.085	4.065.228	3.989.107	3.989.911	3.986.591	3.966.843
11. Bouwen, wonen en gebruiken	6.153.165	9.549.272	175.921	9.725.193	4.944.220	2.236.761	4.886.976	4.885.674
12. Woonomgeving	1.084.397	944.142	73.590	1.017.732	969.822	974.562	959.466	953.763
Totaal lasten programma's (voor mut. reserves)	38.452.114	42.213.362	87.281	42.300.643	38.419.700	35.706.001	38.435.705	38.303.013

Totaal saldi programma's	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Bestuur	-2.045.991	-2.476.344	-830	-2.477.174	-2.417.478	-2.408.510	-2.398.797	-2.402.499
2. Leven, reizen en documenten	-151.620	-388.505	-	-388.505	-388.915	-392.238	-389.024	-392.233
3. Openbare orde en veiligheid	-2.006.217	-1.874.262	-	-1.874.262	-1.862.302	-1.862.267	-1.862.087	-1.857.771
4. Verkeer en vervoer	-1.946.250	-2.684.025	93.109	-2.590.916	-2.562.141	-2.773.598	-2.810.333	-2.600.447
5. Ondernemen en bedrijvigheid	18.760.175	-99.301	-10.000	-109.301	-103.032	-102.995	-93.099	-93.103
6. Scholing	-1.000.212	-941.036	-10.654	-951.690	-982.001	-1.002.839	-999.286	-975.103
7. Samenleven	-1.144.205	-1.235.879	22.169	-1.213.710	-1.228.749	-1.215.638	-1.209.074	-1.253.968
8. Werk en inkomen	-1.106.218	-1.291.376	246.788	-1.044.588	-1.728.805	-1.652.347	-1.691.181	-1.728.912
9. Zorg en welzijn	-12.130.982	-13.032.783	-11.867	-13.044.650	-13.438.367	-13.353.874	-13.409.330	-13.452.236
10. Gezondheid en milieu	532.394	573.973	-176.443	397.530	473.651	472.847	476.167	495.915
11. Bouwen, wonen en gebruiken	-1.247.012	-624.499	-175.921	-800.420	-575.033	-695.928	-1.030.482	-1.059.900
12. Woonomgeving	-1.070.501	-942.142	-74.590	-1.016.732	-968.822	-973.562	-958.466	-952.763
Totaal saldi programma's (voor mutaties reserves)	-4.556.638	-25.016.179	-98.239	-25.114.418	-25.781.994	-25.960.949	-26.374.992	-26.273.020
Algemene dekkingsmiddelen baten	28.012.620	29.064.989	-	29.064.989	29.346.598	29.504.914	29.696.250	30.027.775
Algemene dekkingsmiddelen lasten	-1.613.174	-391.260	7.522	-383.738	8.861	280.657	281.128	267.925
Bedrijfsvoering	-4.830.267	-6.023.573	-229.105	-6.252.678	-5.894.460	-5.390.491	-5.323.026	-5.320.364
Saldo baten en lasten (voor mutaties reserves)	17.012.541	-2.366.023	-319.822	-2.685.845	-2.320.995	-1.565.869	-1.720.640	-1.297.684
Totaal onttekkingen aan reserves	6.070.434	5.119.888	144.998	5.264.886	2.493.936	1.773.964	1.494.580	1.318.343
Totaal toevoeging aan reserves	-22.568.023	-2.716.600	-	-2.716.600	-1.039.600	-1.129.600	-1.134.600	-1.143.576
Begrotingsresultaat (+/+ is vd)	514.952	37.265	-174.824	-137.559	-866.659	-921.505	-1.360.660	-1.122.917

Bijlage 2 Financieel overzicht per programma

Programma 1 Bestuur

Programma 1. Bestuur

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	2.583	0	0	0	0	0	0	0
Lasten	2.048.574	2.476.344	830	2.477.174	2.417.478	2.408.510	2.398.797	2.402.499
Saldo van baten en lasten	-2.045.991	-2.476.344	-830	-2.477.174	-2.417.478	-2.408.510	-2.398.797	-2.402.499
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttekking aan reserves	0	0	0	0	5.000	5.000	0	0
Resultaat	-2.045.991	-2.476.344	-830	-2.477.174	-2.412.478	-2.403.510	-2.398.797	-2.402.499

Programma 1. Bestuur

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
- Cursussen nieuwe raadsleden		-5.000	-5.000		
- cursussen nieuwe raadsleden t.l.v. de algemene reserve		5.000	5.000		
Bijstellingen					
- Salarissen		-11.623	-11.623	-11.623	-11.623
Diverse bijstellingen < € 10.000	-830	-830	-830	-830	-830
	-830	-12.453	-12.453	-12.453	-12.453

Perspectiefnota 2022

Scholing nieuwe raadsleden
Voor een toelichting zie programma 4 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.4).

Middelen: € 5.000 incidenteel in 2022 en € 5.000 incidenteel in 2023
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Bijstellingen

Salarissen
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Programma 2 Leven, reizen en documenten

Programma 2. Leven, reizen en documenten

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	172.479	238.090	0	238.090	238.090	238.090	238.090	238.090
Lasten	324.099	626.595	0	626.595	627.005	630.328	627.114	630.323
Saldo van baten en lasten	-151.620	-388.505	0	-388.505	-388.915	-392.238	-389.024	-392.233
Toevoeging aan reserves	0	0		0	0	0	0	0
Onttekking aan reserves	0	0		0	0	0	0	0
Resultaat	-151.620	-388.505	0	-388.505	-388.915	-392.238	-389.024	-392.233

Programma 2. Leven, reizen en documenten

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota	-	-	-	-	-
Bijstellingen					
Diverse bijstellingen < € 10.000					
	-	-	-	-	-

Er zijn geen mutaties die toegelicht dienen te worden.

Programma 3 Openbare orde en veiligheid

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	13.397	9.800	0	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
Lasten	2.019.614	1.884.062	0	1.884.062	1.872.102	1.872.067	1.871.887	1.867.571
Saldo van baten en lasten	-2.006.217	-1.874.262	0	-1.874.262	-1.862.302	-1.862.267	-1.862.087	-1.857.771
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttekking aan reserves	81.200	16.200	0	16.200	16.200	16.200	16.200	16.200
Resultaat	-1.925.017	-1.858.062	0	-1.858.062	-1.846.102	-1.846.067	-1.845.887	-1.841.571

Programma 3. Openbare orde en veiligheid

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
Bijstellingen					
Diverse bijstellingen < € 10.000					
	-	-	-	-	-

Er zijn geen mutaties die toegelicht dienen te worden.

Programma 4 Verkeer en vervoer

Programma 4. Verkeer en vervoer

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	216.519	126.764	0	126.764	133.831	133.831	133.831	133.831
Lasten	2.162.769	2.810.789	-93.109	2.717.680	2.695.972	2.907.429	2.944.164	2.734.278
Saldo van baten en lasten	-1.946.250	-2.684.025	93.109	-2.590.916	-2.562.141	-2.773.598	-2.810.333	-2.600.447
Toevoeging aan reserves	809.900	767.400	0	767.400	780.400	860.400	855.400	843.400
Onttekking aan reserves	619.978	1.218.972	-85.436	1.133.536	1.101.570	1.248.599	1.178.852	954.441
Resultaat	-2.136.172	-2.232.453	7.673	-2.224.780	-2.240.971	-2.385.399	-2.486.881	-2.489.406

Programma 4. Verkeer en vervoer

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
- 'Pilot watertaxi	-11.000				
- 'Pilot watertaxi t.l.v. de algemene reserve	11.000				
- Inbedden BRO in organisatie		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Bijstellingen:					
- Salarissen		-238	-238	-238	-238
- Openbare verlichting: afrekening lantaarnpalen	-6.000				
- t.l.v. bestemmingsreserve openbare verlichting	6.000				
- Kapitaallasten	99.149	3.562	-4.827	-4.640	-4.451
- Kapitaallasten t.l.v. reserve	-85.436	-950	7.514	7.403	7.288
- Bijstellen verkeersvoorzieningen GVVP	17.000		-50.000		
- Bijstellen verkeersvoorzieningen GVVP t.l.v. / t.g.v. reserve	-17.000		50.000		
- Jaarlijkse dotatie reserve Wegen					27.000
- dotatie bestemmingsreserve baggeren			-50.000	-50.000	-50.000
Diverse bijstellingen < € 10.000	-6.040	-6.040	-6.040	-6.040	-6.040
	7.673	-13.666	-63.591	-63.515	-36.441

Voorjaarsnota 2021

Pilot watertaxi
Voor een toelichting zie programma 2 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.2).

Middelen: € 11.000 incidenteel in 2021
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Perspectiefnota 2022

Inbedden BRO in organisatie
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.3).

Middelen: € 10.000 structureel vanaf 2022

Bijstellingen

Salarissen
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Openbare verlichting, afrekening lantaarnpalen
De afrekening lantaarnpalen 2020. Deze kosten komen t.l.v. de bestemmingsreserve openbare verlichting.

Middelen: € 6.000 incidenteel in 2021
Dekking t.l.v. bestemmingsreserve openbare verlichting

Kapitaallasten
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Kapitaallasten t.l.v. reserve
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Bijstellen verkeersvoorzieningen GVVP
Bijgestelde planning 2021 t.b.v. verkeersveiligheid -/- € 17.000. Voor 2023 zijn 2 projecten benoemd, te weten: maatregelen Parallel*weg-Neerpolderseweg € 25.000 en het opstellen nota fiets, met kwaliteitseisen fietsnetwerk en beleidskader fiets parkeren € 25.000.

Middelen: -/- € 17.000 incidenteel in 2021, € 50.000 incidenteel in 2023
Per saldo t.l.v. reserve verkeersvoorzieningen

Jaarlijkse bijstelling dotatie bestemmingsreserve wegen
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Middelen: € 27.000 structureel vanaf 2025

Dotatie bestemmingsreserve baggeren
Vooruitlopend op de actualisatie van het baggerplan voor de periode na het voorliggende plan, is het nodig dat de jaarlijkse dotatie aan de reserve wordt opgehoogd om de kosten van het baggeren te kunnen egaliseren.

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	19.060.451	177.700	0	177.700	177.700	177.700	177.700	177.700
Lasten	300.276	277.001	10.000	287.001	280.732	280.695	270.799	270.803
Saldo van baten en lasten	18.760.175	-99.301	-10.000	-109.301	-103.032	-102.995	-93.099	-93.103
Toevoeging aan reserves	18.418.685	0	0	0	0	0	0	0
Onttekking aan reserves	25.000	0	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0
Resultaat	366.490	-99.301	0	-99.301	-93.032	-92.995	-93.099	-93.103

Programma 5. Ondernemen en bedrijvigheid

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
- Financiele bijdrage MKB katalysatorfonds			-10.000		
- Bijdrage MKB katalysatorfonds t.l.v. de algemene reserve			10.000		
- Opzetten ondernemersfonds	-10.000	-10.000			
- Opzetten ondernemersfonds t.l.v. de algemene reserve	10.000	10.000			
Bijstellingen:					
- Salarissen		-115	-115	-115	-115
Diverse bijstellingen < € 10.000					
	-	-115	-115	-115	-115

Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022

Opzetten ondernemersfonds
Voor een toelichting zie programma 2 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.2).

Middelen: € 10.000 incidenteel in 2021
€ 10.000 incidenteel in 2022
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Perspectiefnota 2022

MKB-katalysatorfonds
Voor een toelichting zie programma 2 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.2).

Middelen: € 10.000 incidenteel in 2023
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Bijstellingen

Salarissen
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Programma 6 Scholing

Programma 6. Scholing

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	184.412	190.300	0	190.300	190.300	126.000	126.000	126.000
Lasten	1.184.623	1.131.336	10.654	1.141.990	1.172.301	1.128.839	1.125.286	1.101.103
Saldo van baten en lasten	-1.000.212	-941.036	-10.654	-951.690	-982.001	-1.002.839	-999.286	-975.103
Toevoeging aan reserves	30.403	30.000	0	30.000	40.000	50.000	60.000	80.976
Onttekking aan reserves	68.816	47.993	-12.007	35.986	47.916	47.955	47.986	48.012
Resultaat	-961.799	-923.043	-22.661	-945.704	-974.085	-1.004.884	-1.011.300	-1.008.067

Programma 6. Scholing

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten inclusief toegerekende rente	13.546	-	-	1	1
- Kapitaallasten t.l.v. reserve	-12.007	-120	-121	-124	-125
Herijking					
- Overheveling naar Programma 9	-20.500	-20.500	-20.500	-20.500	-20.500
Diverse bijstellingen < € 10.000	-3.700	-3.700	-3.700	-3.700	-3.700
	-22.661	-24.320	-24.321	-24.323	-24.324

Bijstellingen

Kapitaallasten inclusief toegerekende rente
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Kapitaallasten t.l.v. reserve
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Herijking

Overheveling naar Programma 9
Herschikking naar programma 9 (zie bijlage 2).

Middelen € 20.500 structureel vanaf 2021

Programma 7 Samenleven

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	750.408	714.180	8.400	722.580	722.580	722.580	722.580	722.580
Lasten	1.894.613	1.950.059	-13.769	1.936.290	1.951.329	1.938.218	1.931.654	1.976.548
Saldo van baten en lasten	-1.144.205	-1.235.879	22.169	-1.213.710	-1.228.749	-1.215.638	-1.209.074	-1.253.968
Toevoeging aan reserves	228.931	48.000	0	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000
Onttekking aan reserves	256.844	105.420	16.600	122.020	121.340	110.740	106.067	152.181
Resultaat	-1.116.292	-1.178.459	38.769	-1.139.690	-1.155.409	-1.152.898	-1.151.007	-1.149.787

Programma 7. Samenleven

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
Bijstellingen:					
- Salarissen		-6.012	-6.012	-6.012	-6.012
- Indexering uittredingsovereenkomst met Avres normbedrag	-16.600	-16.600			
- Indexering uittredingsovereenkomst t.l.v. algemene reserve	16.600	16.600			
- Kapitaallasten incl. toegerekende rente	30.824	19.084	19.323	19.562	19.802
Diverse bijstellingen < € 10.000	7.945	8.695	8.695	8.695	8.695
	38.769	21.767	22.006	22.245	22.485

Bijstellingen

Salarissen
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Indexering uittredingsovereenkomst met Avres
Indexering conform uittredingsovereenkomst. Deze overeenkomst eindigt op 31 december 2022.

	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 7	-16.600	-/- 16.600			
Programma 12	-/-13.590	-/-13.590			
Totaal	**-/- 30.190**	**-/- 30.190**			

Middelen : € 16.600 incidenteel 2021 en 2022
Middelen: dekking t.l.v. de algemene reserve

Kapitaallasten incl. toegerekende rente
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Programma 8 Werk en inkomen

Programma 8. Werk en inkomen

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	3.054.303	2.235.960	0	2.235.960	2.235.960	2.235.960	2.235.960	2.235.960
Lasten	4.160.521	3.527.336	-246.788	3.280.548	3.964.765	3.888.307	3.927.141	3.964.872
Saldo van baten en lasten	-1.106.218	-1.291.376	246.788	-1.044.588	-1.728.805	-1.652.347	-1.691.181	-1.728.912
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttekking aan reserves	60.000	80.000	0	80.000	100.000	0	0	0
Resultaat	-1.046.218	-1.211.376	246.788	-964.588	-1.628.805	-1.652.347	-1.691.181	-1.728.912

Programma 8. Werk en inkomen

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
Bijstellingen:					
- Actualisatie begroting SDD	251.588	-294.255	-357.806	-361.246	-356.260
Diverse bijstellingen < € 10.000	-4.800	-4.800	-4.800	-4.800	-4.800
	246.788	-299.055	-362.606	-366.046	-361.060

Bijstellingen

Actualisatie begroting SDD
De actualisatie van de SDD is gemaakt op basis van de begroting 2022. De stijging t.o.v. de primaire begroting is met name te verklaren door de "dubbele vergrijzing", als ook doordat bij het tot stand komen van de vorige begroting nog geen rekening is gehouden met de Corona-pandemie. In de huidige begroting is dit wel het geval. Daarnaast zijn er WMO contracten afgelopen en zijn er nieuwe contracten afgesloten. Het SDD hanteert de scenario's die het CPB berekent.

Op basis van de begroting 2022 van het SDD moet onze jaarlijkse bijdrage worden bijgesteld.

	2021	2022	2023	2024	2025
Programma 8	251.588	-/- 294.255	-/- 357.806	-/- 361.246	-/- 356.260
Programma 9	-/- 19.452	-/- 261.555	-/- 295.207	-/- 296.461	-/- 288.077
Totaal	**232.136**	**-/- 555.810**	**-/- 653.013**	**-/- 657.707**	**-/- 644.337**

Programma 9 Zorg en Welzijn

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	859.595	99.500	-3.000	96.500	96.500	96.500	96.500	96.500
Lasten	12.990.576	13.132.283	8.867	13.141.150	13.534.867	13.450.374	13.505.830	13.548.736
Saldo van baten en lasten	-12.130.982	-13.032.783	-11.867	-13.044.650	-13.438.367	-13.353.874	-13.409.330	-13.452.236
Toevoeging aan reserves	352.591	50.000	0	50.000	0	0	0	0
Onttekking aan reserves	770.441	535.973	0	535.973	371.009	151.047	1.029	1.628
Resultaat	-11.713.132	-12.546.810	-11.867	-12.558.677	-13.067.358	-13.202.827	-13.408.301	-13.450.608

Programma 9. Zorg en welzijn

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
- Extra personele capaciteit Gezondheidsbeleid		-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
- Indexatie detacheringen moederorganisaties sociaal team	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
- Extra capaciteit voor onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzalen		-48.000	-48.000	-48.000	-48.000
Bijstellingen:					
- Salarissen		-647	-647	-647	-647
- Actualisatie begroting SOJ	-9.235	-87.251	-114.914	-114.015	-114.015
- Actualisatie begroting SDD	-19.452	-261.555	-295.207	-296.461	-288.077
Herijking:					
- Herschikking van Programma 6	20.500	20.500	20.500	20.500	20.500
- Herschikking van programma 14	8.820				
Diverse bijstellingen < € 10.000	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
	-11.867	-437.453	-498.768	-499.123	-490.739

Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022

Indexatie detacheringen moederorganisaties sociaal team
Voor een toelichting zie programma 1 van de perspectiefnota.

Middelen: € 20.000 structureel met ingang van 2021

Perspectiefnota 2022

Onderwijs extra personele capaciteit
Voor een toelichting zie programma 1 van de perspectiefnota.

Middelen: € 48.000 structureel met ingang van 2022

Gezondheidsbeleid extra personele capaciteit
Voor een toelichting zie programma 1 van de perspectiefnota.

Middelen: € 48.000 structureel met ingang van 2022

Bijstellingen

Salarissen
Zie toelichting bij programma 14 (bijlage 2).

Actualisatie begroting SOJ
Op basis van de begroting 2022 van de Service Organisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid moet onze jaarlijkse bijdrage worden bijgesteld. De bijstelling heeft plaatsgevonden op basis van het scenario solidariteit 2020.

2021	2022	2023	2024	2025
-/- 9.235	-/- 87.251	-/- 114.914	-/- 114.015	-/- 114.015

Actualisatie begroting SDD
Zie toelichting bij programma 8 (bijlage 2).

Herijkingen

Herijkingen van programma 6.

Middelen € 20.500 structureel vanaf 2021

Herijking van programma 14.

Middelen € 8.400 incidenteel in 2021

Programma 10 Gezondheid en milieu

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	4.661.281	4.478.116	-15.358	4.462.758	4.462.758	4.462.758	4.462.758	4.462.758
Lasten	4.128.887	3.904.143	161.085	4.065.228	3.989.107	3.989.911	3.986.591	3.966.843
Saldo van baten en lasten	532.394	573.973	-176.443	397.530	473.651	472.847	476.167	495.915
Toevoeging aan reserves	378.215	15.000	0	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Onttekking aan reserves	450.327	51.476	15.000	66.476	15.984	8.854	8.904	9.329
Resultaat	604.506	610.449	-161.443	449.006	474.635	466.701	470.071	490.244

Programma 10. Gezondheid en milieu

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
- Faciliteren van onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten vanuit milieuaspect	-15.000	-10.000			
- faciliteren van onderzoek en ontwikkeling t.l.v. de algmene reserve	15.000	10.000			
Bijstellingen:					
- Huurverhoging	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678	-16.678
- Hogere dotatie voorziening riolering	-153.618	-120.754	-87.567	-77.994	-65.709
- Hogere dotatie voorziening reiniging	-19.773	-18.986	-18.458	-19.241	-7.188
- Kapitaallasten inclusief toegerekende rente	-40.958	17.332	15.159	14.679	14.166
- Kapitaallasten ten laste van reserve/voorziening	68.264	-7.873	-20.693	-20.031	-19.340
Diverse bijstellingen < € 10.000	1.320	1.320	1.320	1.320	1.320
	-161.443	-145.639	-126.917	-117.945	-93.429

Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022

Faciliteren van onderzoek en ontwikkeling van ruimtelijke projecten vanuit milieuaspect
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.2).

Middelen: € 15.000 incidenteel in 2021
€ 10.000 incidenteel in 2022
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Bijstellingen

Huurverhoging
Dit betreft een huurverhoging welke in het verleden abusievelijk dubbel is opgenomen in de ramingen (structureel). Met deze bijstelling wordt dit gecorrigeerd.

Middelen: € 16.678 structureel

Hogere dotatie voorziening riolering
De dotatie aan de voorziening riolering is hoger dan tot nu toe in de ramingen is opgenomen. Enerzijds vindt dit zijn oorzaak in toegerekende btw, welke in het verleden over teveel posten is berekend. Daarnaast zijn de afschrijvingslasten in 2021 lager, vanwege doorgeschoven investeringen. Verder is het overheadpercentage iets lager. De opbrengsten zijn (nagenoeg) gelijk. Met lagere lasten wegens hiervoor beschreven oorzaken wordt de dotatie aan de voorziening hoger dan in voorgaande ramingen is meegenomen.

Middelen: € 153.618 in 2021
€ 120.754 in 2022
€ 87.567 in 2023
€ 77.994 in 2024
€ 65.709 in 2025

Hogere dotatie voorziening reiniging
De dotatie aan de voorziening reiniging is hoger door hogere lasten enerzijds en hogere opbrengsten anderzijds. De opbrengstenstijging is groter dan de lastenstijging met als gevolg een hogere dotatie aan de voorziening.

Middelen: € 19.773 in 2021
€ 18.986 in 2022
€ 18.458 in 2023
€ 19.241 in 2024
€ 7.188 in 2025

Kapitaallasten
Zie toelichting programma 14 (bijlage 2).

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	4.906.153	8.924.773	0	8.924.773	4.369.187	1.540.833	3.856.494	3.825.774
Lasten	6.153.165	9.549.272	175.921	9.725.193	4.944.220	2.236.761	4.886.976	4.885.674
Saldo van baten en lasten	-1.247.012	-624.499	-175.921	-800.420	-575.033	-695.928	-1.030.482	-1.059.900
Toevoeging aan reserves	1.513.934	0	0	0	0	0	0	0
Onttekking aan reserves	2.067.277	0	142.000	142.000	50.000	50.000	0	0
Resultaat	-693.669	-624.499	-33.921	-658.420	-525.033	-645.928	-1.030.482	-1.059.900

Programma 11. Bouwen, wonen en gebruiken

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
- Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten		-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
- Actualiseren beleid Archeologie	-12.000				
- Actualiseren beleid Archeologie t.l.v. de algemene reserve	12.000				
- Beleidsdocumenten Wet natuurbescherming	-50.000				
- Beleidsdocumenten Wet natuurbesch. t.l.v. de algemene reserve	50.000				
- Opstellen omgevingsplan	-80.000	-50.000	-50.000		
- Opstellen omgevingsplan t.l.v. de algmene reserve	80.000	50.000	50.000		
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten inclusief toegerekende rente	-33.921	1.245	1.245	1.245	1.245
Diverse bijstellingen < € 10.000					
	-33.921	-98.755	-98.755	-98.755	-98.755

Voorjaarsnota 2021

Actualiseren beleid archeologie
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.3).

Middelen: € 12.000 incidenteel in 2021
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Beleidsdocumenten Wet natuurbescherming
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.3).

Middelen: € 50.000 incidenteel in 2021
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022

Omgevingswet
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.3.).

Middelen: € 80.000 in 2021
€ 50.000 in 2022
€ 50.000 in 2023
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Perspectiefnota 2022

Ondersteuning van communicatie en participatie in ruimtelijke projecten
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.3).

Middelen: € 100.000 structureel met ingang van 2022

Bijstellingen

Kapitaallasten
Zie toelichting programma 14 (bijlage 2).

Programma 12 Woonomgeving

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	13.896	2.000	-1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Lasten	1.084.397	944.142	73.590	1.017.732	969.822	974.562	959.466	953.763
Saldo van baten en lasten	-1.070.501	-942.142	-74.590	-1.016.732	-968.822	-973.562	-958.466	-952.763
Toevoeging aan reserves	56.200	76.200	0	76.200	76.200	76.200	76.200	76.200
Onttekking aan reserves	207.711	76.200	73.590	149.790	89.790	76.200	76.200	76.200
Resultaat	-918.990	-942.142	-1.000	-943.142	-955.232	-973.562	-958.466	-952.763

Programma 12. Woonomgeving

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
- Vervangen bomen en onderbeplanting marktplein Houweningeweer		-50.000			
- Onttekking aan de reserve openbaar groen		50.000			
Bijstellingen:					
- Indexering uittedingsovereenkomst met Avres normbedrag	-13.590	-13.590			
- Indexering uittedingsovereenkomst t.l.v. de algmene reserve	13.590	13.590			
- Aanpak bedrijventerrrein	-60.000				
- t.l.v. reserve vanuit 2020: aanpak bedrijventerrrein	60.000				
Diverse bijstellingen < € 10.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000

Perspectiefnota 2022

Vervangen bomen en onderbeplanting marktplein Houweningeweer
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.3.).

Middelen: € 50.000 in 2022
dekking t.l.v. reserve openbaar groen

Ruimen delen begraafplaats Tiendweg in Boven-Hardinxveld en realiseren verzamelgraf
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.3.).

Middelen: Investering € 145.200 in 2022
dekking kapitaallasten ten laste van reserve begraafplaatsen

Kapitaallasten inrichten depot aan de Rijshaak
Voor een toelichting zie programma 3 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.3.).

Middelen: Investering € 60.000 in 2022
Over de investering wordt afgeschreven vanaf 2023

Bijstellingen

Indexering uittredingsovereenkomst met Avres normbedrag
Voor toelichting zie programma 7 (bijlage 2).

Middelen € 13.590 incidenteel in 2021 en 2022
Dekking t.l.v. de algemene reserve

Bedrijventerrein De Nieuweweg
Voorgesteld wordt om een bedrag van € 60.000 te onttrekken aan de reserve openbaar groen voor werkzaamheden aan bedrijventerrein De Nieuweweg. En voor nog te maken kosten met betrekking tot de herziening van het groenbeleidsplan. Dit betreffen met name inhuurkosten. Deze uitgaven waren al voorzien in 2020, maar de uitvoering is doorgeschoven naar 2021.

Middelen: € 60.000 incidenteel 2021
Dekking reserve openbaar groen

Programma 13 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen

Programma 13. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	28.012.620	29.064.989	0	29.064.989	29.346.598	29.504.914	29.696.250	30.027.775
Lasten	1.613.174	391.260	-7.522	383.738	-8.861	-280.657	-281.128	-267.925
Saldo van baten en lasten	26.399.446	28.673.729	7.522	28.681.251	29.355.459	29.785.571	29.977.378	30.295.700
Toevoeging aan reserves	320.279	0	0	0	0	0	0	0
Onttekking aan reserves	1.088.800	255.010	0	255.010	0	0	0	0
Resultaat	27.167.967	28.928.739	7.522	28.936.261	29.355.459	29.785.571	29.977.378	30.295.700

Programma 13. Financiering / Algemene dekkingsmiddelen

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
Bijstellingen:					
- Kapitaallasten inclusief toegerekende rente	9.022	6.774	10.414	9.885	9.356
- Indexatie onroerende zaakbelasting		48.471	48.471	48.471	48.471
Diverse bijstellingen < € 10.000	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
	7.522	53.745	57.385	56.856	56.327

Bijstellingen

Kapitaallasten
Zie toelichting programma 14 (bijlage 2).

Indexatie onroerende zaakbelasting
De opbrengst voor 2022 en verder is ten opzicht van de verwachte opbrengst voor 2021 met 1,3 % verhoogd (voor indexpercentage zie ook 4.2 financiële uitgangspunten).

Middelen: € 48.471 structureel vanaf 2022

Programma 14 Bedrijfsvoering

Programma 14 Bedrijfsvoering

bedragen in €

	Rekening 2020	Begroting 2021	Mutaties 2021 (VJN)	Bijgestelde begr. 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten	90.860	33.027	3.450	36.477	36.477	36.477	36.477	36.477
Lasten	4.921.126	6.056.600	232.555	6.289.155	5.930.937	5.426.968	5.359.503	5.356.841
Saldo van baten en lasten	-4.830.267	-6.023.573	-229.105	-6.252.678	-5.894.460	-5.390.491	-5.323.026	-5.320.364
Toevoeging aan reserves	458.885	1.730.000	0	1.730.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Onttekking aan reserves	374.040	2.732.644	199.441	2.932.085	670.317	114.369	59.342	60.352
Resultaat	-4.915.112	-5.020.929	-29.664	-5.050.593	-5.304.143	-5.356.122	-5.343.684	-5.340.012

Programma 14 Bedrijfsvoering

bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Voorjaarsnota / Perspectiefnota					
- Meer gegevensgericht controleren door accountant	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
- ICT verandert	-177.352	-340.386			
- ICT verandert ten laste van algemene reserve	177.352	340.386			
Bijstellingen:					
- Inhuur wsw'ers	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300	-27.300
- Salarissen		-64.777	-64.777	-64.777	-64.777
- Energie besparende maatregelen gemeentewerf	-16.000				
- Ten laste van de reserve duurzaamheid	16.000				
- Kapitaallasten inclusief toegerekende rente	29.926	45.804	-5.246	-5.209	-5.168
- Kapitaallasten ten laste van reserve			2.750	2.750	2.750
Herijkingen:					
- Herschikking naar programma 9	-8.820				
Diverse bijstellingen < € 10.000	-3.470	-3.470	-3.470	-3.470	-3.470
	-29.664	-69.743	-118.043	-118.006	-117.965

Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022

ICT verandert
Voor een toelichting zie programma 4 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.4).

Middelen: € 177.352 in 2021 en € 340.386 in 2022
dekking ten laste van algemene reserve

Meer gegevensgerichte controleren door accountant
Voor een toelichting zie programma 4 van de perspectiefnota (hoofdstuk 3.4).

Middelen: € 20.000 structureel met ingang van 2021

Bijstellingen

Inhuur wsw'ers
Correctie vanwege het per abuis laten vervallen van vacaturegelden. Om de inhuur van wsw'ers te continueren herstellen we het budget.

Middelen: € 27.300 structureel met ingang van 2021

Salarissen
De huidige CAO liep af eind 2020. De onderhandelingen over een nieuwe CAO lopen op dit moment. Voor de meerjarenraming zijn wij vooralsnog uitgegaan van een stijging van 1% voor 2022 en volgende jaren. De totale lasten van de stijging bedragen € 83.412. Hiervan komt € 64.777 ten laste van programma 14.

Energie besparende maatregelen gemeentewerf
Bij de gemeentewerf worden energie besparende maatregelen getroffen. Enerzijds betreft dit het aanleggen van zonnepanelen voor een bedrag van € 55.000. Daarnaast wordt er een wamwater-hogedrukreiniger aangeschaft en worden er energiebesparende maatregelen uitgevoerd aan de verlichting van de gemeentewerf. De kosten van de hogedrukreiniger en de energiebesparende maatregelen bedragen € 16.000. Gelet op het karakter van de kosten worden deze kosten ineens ten laste van de reserve duurzaamheid gebracht.

Middelen: € 55.000 investering in 2021
Dekking kapitaallasten uit reserve duurzaamheid
Middelen: € 16.000 incidenteel
Dekking t.l.v. reserve duurzaamheid

Kapitaallasten
Voor de perspectiefnota zijn de kapitaallasten herrekend. De herrekening is onder ander nodig doordat op basis van de jaarrekening 2020 is gebleken dat investeringsbedragen afwijken van de oorspronkelijk raming en dat er daarnaast later over investeringen wordt afgeschreven, doordat ze per 31 december 2020 nog niet afgerond waren. Tot slot is bij de toekomstige investeringen gekeken of het verwachte jaar van uitvoering nog realistisch is. De herrekening van de kapitaallasten heeft het onderstaande positieve effect. Hierbij is al rekening gehouden me de kapitaallasten welke worden onttrokken aan een reserve. Deze mutaties hebben geen budgettair effect op de exploitatie omdat hierop ook de onttrekking aan de reserve op is aangepast.

2021	2022	2023	2024	2025
€ 78.409	€ 84.858	€ 25.518	€ 25.521	€ 25.524

Bijlage 3 Toelichting loon- en prijsstijgingen

Voor de loon- en prijsontwikkeling wordt gebruik gemaakt van het Centraal Economisch Plan 2020 van het Centraal Plan Bureau (CPB) en informatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

	2022	2021	2020	2019	2018
Prijsindexcijfer			*	*	*
Huuraanpassingen	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%	2,50%
Salarisaanpassingen gemeentepersoneel	1,00%	1,00%	4,20%	2,50%	2,50%
Rente investeringen	1,00%	1,00%	1,50%	1,50%	2,00%
Rente langlopende geldleningen (looptjd > 1 jaar)	1,00%	1,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente kortlopende geldleningen (looptjd < 1 jaar)	0,00%	0,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Aantal inwoners (per 1 januari)	18.410	18.295	18.053	17.928	17.872

Bij het opstellen van deze perspectiefnota zijn alle budgetten tegen het licht gehouden waarbij bijstelling heeft plaatsgevonden op basis van de gedachte ‘zero-based budgeting’. Dit houdt in dat de budgetten 2021, jaarschijf 2022, als uitgangspunt hebben gediend en dat alleen bijstellingen plaats vinden, welke op basis van documenten kan worden onderbouwd. Voor de belastingen en tarieven is nog geen rekening gehouden met inflatiecorrectie. In de begroting zal op basis van de dan bekende prognose de inflatiecorrectie worden verwerkt.

Het streven is om de begroting cijfermatig gelijk te houden aan de perspectiefnota. Indien tussen het vaststellen van de perspectiefnota en het opstellen van de begroting zich voor- of nadelige ontwikkelingen voordoen dan zullen wij deze in de begroting specifiek benoemen.

Bijlage 4 Investeringsoverzicht 2021-2025

Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	U/I	2021	2022	2023	2024	2025
03 Criminaliteitspreventie en - bestrijding							
Krediet cameratoezicht		U	20.000	0	0	0	0
04 Havens, vaarten, kaden en sluizen							
Nutvoorzieningen haven		U	75.073	0	0	0	0
04 Openbare verlichting							
(2020) Verv. SOX-lampen door LED verlichting	Openbare verlichting	U	47.334	0	0	0	0
Renovatie straatverlichting 2021	Openbare verlichting	U	184.000	0	0	0	0
Renovatie straatverlichting 2022	Openbare verlichting	U	0	46.000	0	0	0
Renovatie straatverlichting 2023	Openbare verlichting	U	0	0	46.000	0	0
Renovatie straatverlichting 2024	Openbare verlichting	U	0	0	0	46.000	0
04 Veerdiensten							
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		U	200.000	0	0	0	0
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		I	-150.000	0	0	0	0
Aanlegsteiger Waterbus		U	0	300.000	0	0	0
Aanlegsteiger Waterbus		I	0	-200.000	0	0	0
04 Verkeersvoorzieningen							
Aanpassing fietsoversteken op- en afritten A15		U	75.000	0	0	0	0
Verb. toegang station centrum Merwedelingel.		U	50.000	0	0	0	0
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		U	181.907	0	0	0	0
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		I	-180.000	0	0	0	0
04 Waterlossingen en sloten							
(2017) Aanvullende maatregelen wateroverlast	Aanpak wateroverlast	U	325.000	0	0	0	0
Duiker Bellefleur (2021)		U	22.107	0	0	0	0
04 Wegen, straten en pleinen							
PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams	Wegen	U	190.674	0	0	0	0
Planmatig onderhoud bruggen 2021 - T00201		U	35.000	0	0	0	0
Calamiteitenonderhoud Hakgriend eo	Wegen	U	125.000	0	0	0	0
Elementen 2021 - T00200	Wegen	U	146.000	0	0	0	0
(2021) Reconstructie Spindermolen	Wegen	U	450.000	0	0	0	0
(2022) Asfalt	Wegen	U	0	220.000	0	0	0
(2022) Elementen	Wegen	U	0	146.000	0	0	0
(2022) Planmatig onderhoud bruggen		U	0	35.000	0	0	0
Verbet. verkeersv. spoorwego. Giessenzoom		U	350.000	0	0	0	0
Voorbereidingskr. reconstructie Spindermolen	Wegen	U	25.000	0	0	0	0
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Nrd aank. grond		U	200.000	0	0	0	0
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord	Ruimtelijke ontwikkelingen	U		2.500.000	0	0	0
Herinrichting Buitendams fase 1	Wegen	U	800.000	0	0	0	0
Herinrichting Buitendams fase 2	Wegen	U	0	800.000	0	0	0
Aanpassen spoorwegovergang Binnendams		U	0	1.000.000	0	0	0
Planmatig onderhoud bruggen 2023		U	0	0	35.000	0	0
(2023) Asfalt	Wegen	U	0	0	220.000	0	0
(2023) Elementen	Wegen	U	0	0	146.000	0	0
Dijkverbreding en ontwikkeling de Rokerij		U	0	0	25.000	0	0
Verbreding en herinrichting Spoorweg		U	0	390.000	800.000	0	0
Herinrichting wegen ZW hoek Boven Hardinxveld	Wegen	U	154.775	0	0	0	0
Planmatig onderhoud bruggen 2024		U	0	0	0	35.000	0
(2024) Asfalt	Wegen	U	0	0	0	220.000	0
(2024) Elementen	Wegen	U	0	0	0	146.000	0
IJzergieterij, herinrichting kruising	Eneco-gelden	U	0	500.000	0	0	0
IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	Eneco-gelden	U	0	250.000	0	0	0
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	Wegen	U	750.000	0	0	0	0
Elementen Bellefleur, Talmastraat, Schapedrift	Wegen	U	80.000	0	0	0	0
Uitbreiden parkeren park Merwedestraat	Wegen	U	30.000	0	0	0	0
Inrichten parkeren Tielsnweer	Wegen	U	45.000	0	0	0	0
Uitkomsten visuele inspectie 2021	Wegen	U	150.000	0	0	0	0
Inrichten depot Rijshaak		U	60.000	0	0	0	0

Omschrijving grootboeknummer	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	U/ I	2021	2022	2023	2024	2025
06 Onderwijshuisvesting/ inrichting BBO							
Permanente uitbreiding de Regenboog	Voorzieningenniveau B-H`veld	U	153.937	0	0	0	0
07 Speelplaatsen							
Speelplaatsenplan 2020 - T00167	Speelplaatsen	U	38.954	0	0	0	0
Speelplaatsenplan 2021 - T00186	Speelplaatsen	U	93.632	0	0	0	0
(2022) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	U	0	90.000	0	0	0
(2023) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	U	0	0	90.000	0	0
(2024) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	U	0	0	0	90.000	0
07 Sportvelden							
Onderhoud voetbalveld 4		U	0	72.500	0	0	0
Funderingen Vriendenschaar Biedingen tabel J.	Eneco-gelden	U	226.215	0	0	0	0
Bovenlaag Vriendenschaar Biedingen tabel J.	Eneco-gelden	U	351.200	0	0	0	0
07 Zwembad De Duikelaar							
Verwarmingsinstallatie zwembad		U	185.000	0	0	0	0
10 Begraafplaatsen							
(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen		U	582.091	0	0	0	0
Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	Begraafplaatsen	U	145.200	0	0	0	0
10 Gemeentereiniging							
Plaatsen ondergrondse containers	Eneco-gelden	U	20.000	0	0	0	0
10 Pompen en riolen							
PROJ Riolering ZW hoek Boven Hardinxveld	Voorziening Riolering	U	239.568	0	0	0	0
Vervanging/reparatie riolering 2021 - T00212	Voorziening Riolering	U	0	0	0	0	0
Rioleringsbeheerplan 2020 - T00215	Voorziening Riolering	U	0	0	0	0	0
Rioleringsbeheerplan 2021 - T00216	Voorziening Riolering	U	0	500.000	0	0	0
(2022) Vervanging/reparatie riolering	Voorziening Riolering	U	0	100.000	0	0	0
(2022) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolering	U	0	0	500.000	0	0
(2023) Vervanging/reparatie riolering	Voorziening Riolering	U	0	0	100.000	0	0
(2023) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolering	U	0	0	0	500.000	
Vervangen duiker Appelgaard	Voorziening Riolering	U	83.165	0	0	0	0
(2024) Vervanging/reparatie riolering	Voorziening Riolering	U	0	0	0	100.000	0
Spoorweg hwa riool aanpassen overstort	Voorziening Riolering	U	300.000	0	0	0	0
Aanleg extra overstort (2021)	Voorziening Riolering	U	125.000	0	0	0	0
Aanbrengen goten 1 of meer straten (2021)	Voorziening Riolering	U	200.000	0	0	0	0
Aanbrengen goot in pr. Bernahrdstraat	Voorziening Riolering	U	75.000	0	0	0	0
Hakgriend e.o. (2021)	Voorziening Riolering	U	175.000	0	0	0	0
Vervanging (deel) riolering Tonneband	Voorziening Riolering	U	75.000	0	0	0	0
Mechanische riolering 2021	Voorziening Riolering	U	150.000	0	0	0	0
UYitkomsten Rioolinspecties 2021	Voorziening Riolering	U	200.000	0	0	0	0
14 Overhead							
Valbeveiliging gemeentehuis		U	30.000	0	0	0	0
C32 kipper benzine, vervanging 47-BX-ZV		U	30.000	0	0	0	0
Vervanging Ford Connect 48-BX-ZV - T00148		U	25.000	0	0	0	0
C32 kipper benz. tussenschotten verv.49-BX-ZV		U	30.000	0	0	0	0
Heftruck en lader Komatsu - T00175		U	0	25.000	0	0	0
Kolkenzuiger 2017 - T00176		U	0	35.000	0	0	0
Aanhangstrooier NIDO Stratos - T00180		U	40.000	0	0	0	0
C32 kipper EV Li-MMBS vervanging 74-VZN-9		U	1.590	0	0	0	0
Vervanging MAN BX-FP-58 - T00178		U	0	121.080	0	0	0
Vervanging autolaadkraan BX-FP-58 - T00179		U	0	29.000	0	0	0
John Deere kooimaaier - T00181		U	0	82.500	0	0	0
Vervanging VW transporter 7-VVP-49 - T00194		U	0	50.000	0	0	0
Vervanging VW transporter 6-VPX-86 - T00195		U	55.000	0	0	0	0
(2020) Vervanging Piaggo 7-VVP-47 - T00196		U	33.000	0	0	0	0
Vervanging materiaalaanhanger 2011 - T00198		U	0	12.000	0	0	0
Vervangen tractor John Deere 6230		U	72.000	0	0	0	0
Energiebesparende maatregelen Gemeentewerf	Duurzaamheid	U	55.000	0	0	0	0
		S	8.232.422	7.104.080	1.962.000	1.137.000	-

KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

	2022		2023		2024		2025	
RESULTAAT op basis van een sluitende meerjarige begroting		**0**		**0**		**0**		**0**
Afschrijvingen								
Afschrijvingen immateriële vaste activa	65		67		70		72	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut	803		884		879		850	
Afschrijvingen materiële vaste activa - economisch nut heffing	361		385		401		408	
Afschrijvingen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	516		665		745		761	
Totaal afschrijvingen		1.745		2.001		2.095		2.091
Reserves/voorzieningen								
Toename reserves/voorzieningen	1.735		1.774		1.738		1.771	
Afname reserves/voorzieningen	-2.682		-1.928		-1.640		-1.397	
Totaal mutaties reserves/voorzieningen		-947		-154		97		374
KASSTROOM		799		1.847		2.193		2.465
Werkkapitaal								
Mutaties vlottende activa	0		0		0		0	
Mutaties vlottende passiva	0		0		0		0	
Totaal mutatie werkkapitaal		0		0		0		0
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA		**799**		**1.847**		**2.193**		**2.465**
INVESTERINGSRUIMTE O.B.V. FIN. VISIE EN RENTEBELEID (40% VV)		1.331		3.079		3.655		4.109
Netto-investeringen vaste activa								
Toename immateriële vaste activa	0				0		0	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut	517		90		90		0	
Investeringen materiële vaste activa - economisch nut heffing	600		600		600		0	
Investeringen materiële vaste activa - maatschappelijk nut	5.987		1.272		447		0	
Investeringen volgens Investeringsoverzicht 2019-2022 (bijlage 4)		-7.104		-1.962		-1.137		0
VERSCHIL INVESTERINGSRUIMTE VERSUS INVESTERINGEN		**-5.773**		**1.117**		**2.518**		**4.109**

* In bovenstaand overzicht is nog geen rekening gehouden met winsten vanuit de grondexploitatie.
  En niet met toename / afname saldi grondexploitaties (incl faciliterend deel).
* In het overzicht zijn de investeringen opgenomen, zie bijlage 4. Daarbij dienen de volgende punten in ogenschouw te worden genomen:

- Het betreftde raming van de kredieten en niet de bijbehorende kasstroom. In de praktijk blijkt dat uitvoering fasegewijs plaats vindt en daarmee dus ook van invloed is op de kasstroom.
- Een deel van de investeringen hangt samen met de Eneco-gelden, zoals ruimtelijke ontwikkelingen.
- De investeringen 2025 ontbreken nog en worden meegenomen in de begroting 2022-2025.